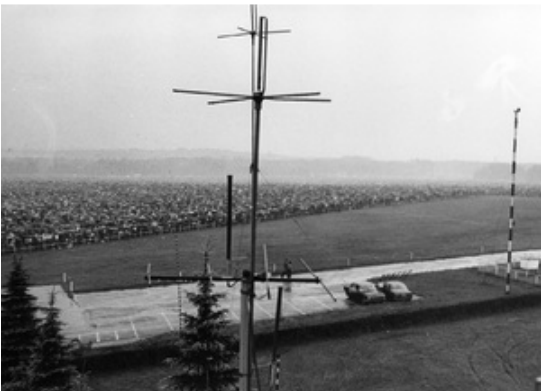
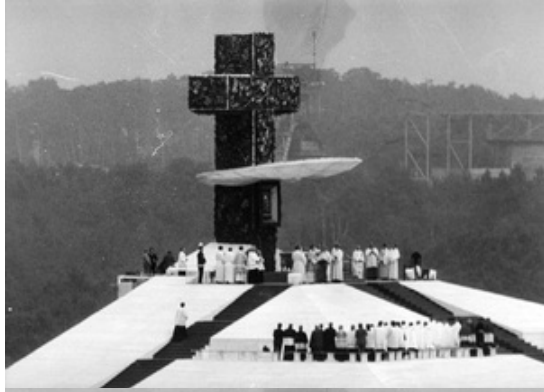


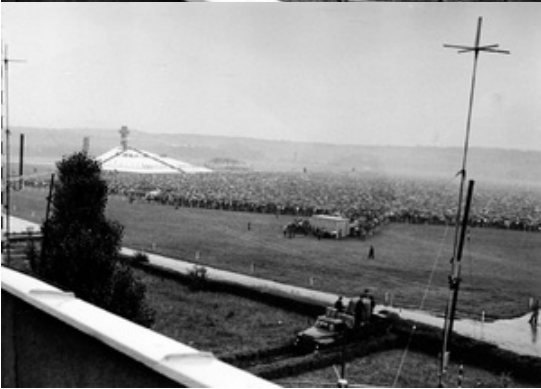
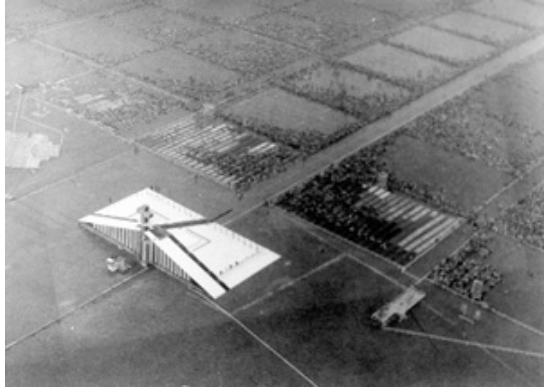
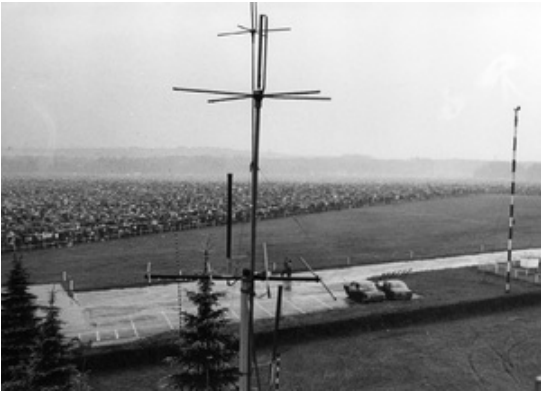
Instytut Pamięci Narodowej - Katowice

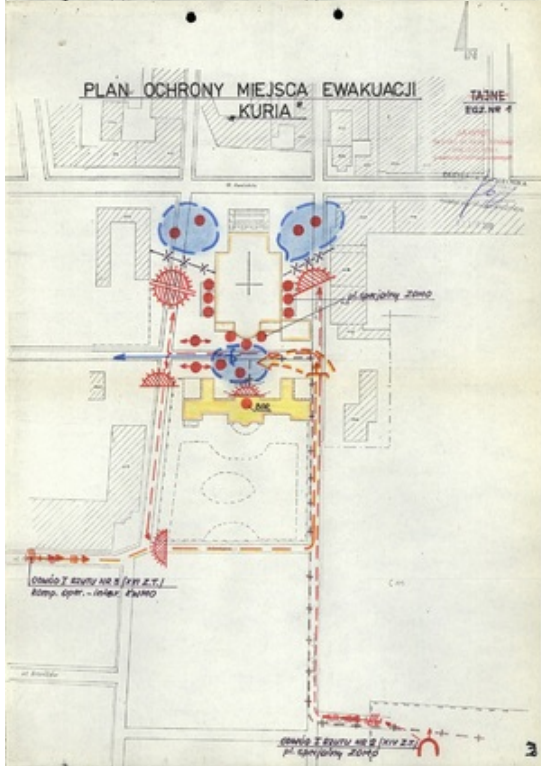
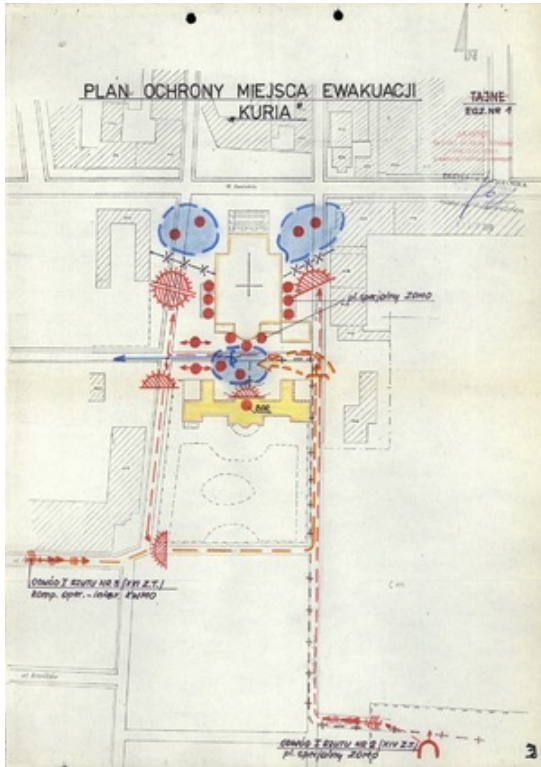
<https://katowice.ipn.gov.pl/pl3/aktualnosci/99654,Wizyta-Jana-Pawla-II-na-katowickim-lotnisku-Muchowiec-w-1983-r-w-swietle-akt-SB.html>
2023-03-31, 15:05

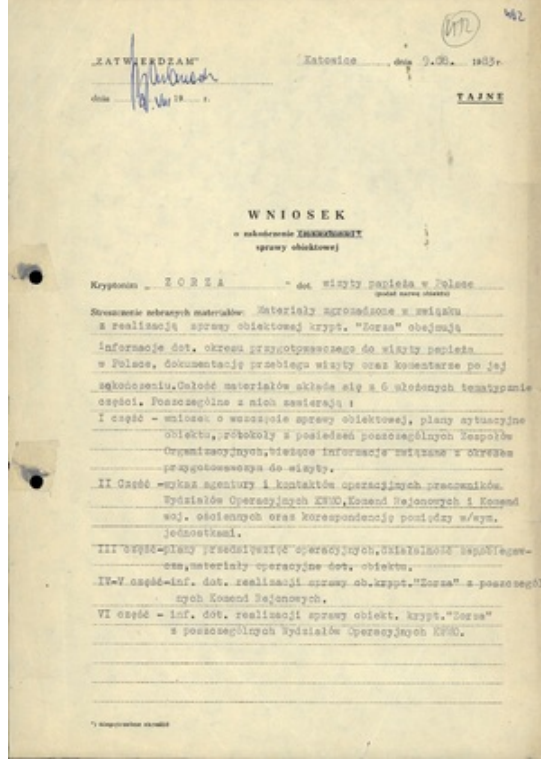
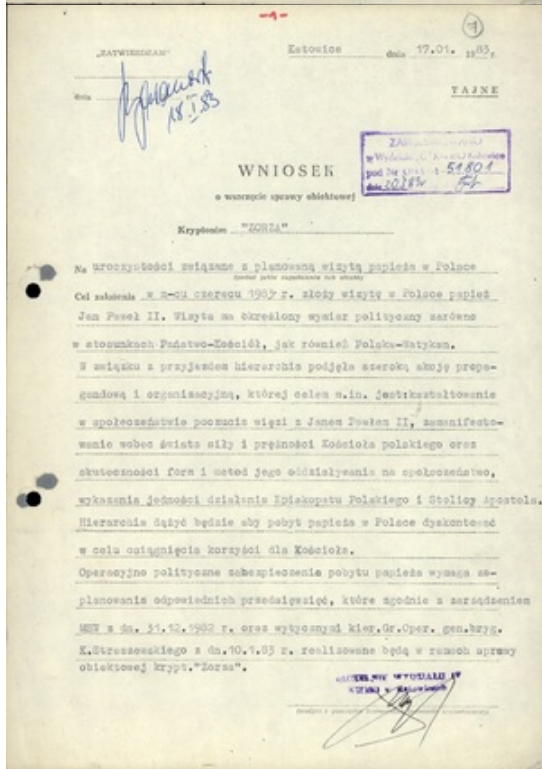
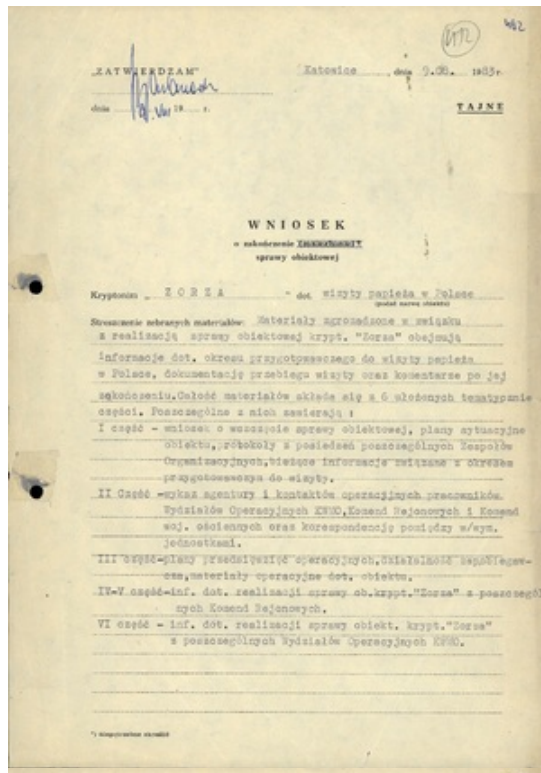
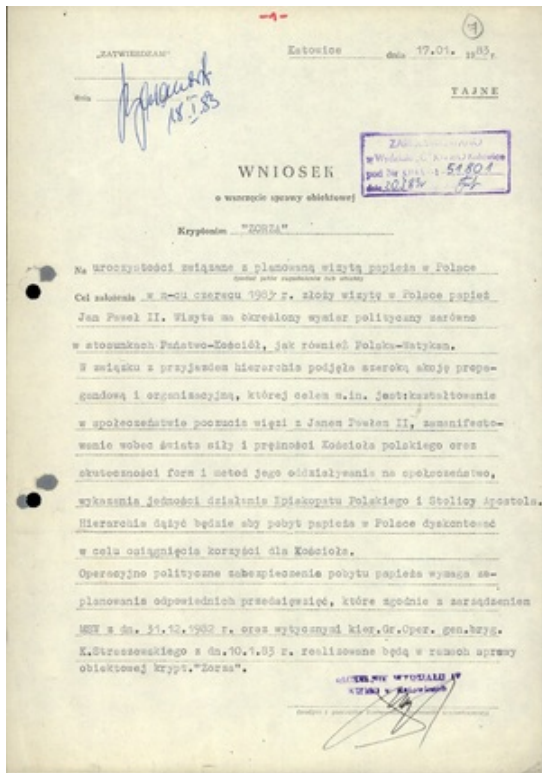
Wizyta Jana Pawła II na katowickim lotnisku Muchowiec w 1983 r. w świetle akt SB











W trakcie drugiej pielgrzymki do Ojczyzny w 1983 r. Jan Paweł II odwiedził również Katowice. Spotkanie z wiernymi zorganizowano 20 czerwca na lotnisku sportowym położonym w dzielnicy Muchowiec. Druga część wizyty miała miejsce w katowickiej Katedrze pw. Chrystusa Króla, gdzie papież spotkał się z chorymi i inwalidami pracy. Dwudziestego czerwca od 9.00 rano lotnisko zapełniało się oczekującymi na papieża pielgrzymami. O 11.00 z kościoła św. Apostołów Piotra i Pawła wyruszyła procesja z

obrazem Matki Bożej Piekarskiej, która na Muchowiec dotarła krótko przed 13.00. Obraz uroczyście intronizowano przy dźwiękach fanfar i śpiewie chóru, który razem z muzykami połączonych orkiestr liczył ponad tysiąc osób. Kolejnym punktem czuwania była odprawiona o 16.00 msza święta, której przewodniczył kardynał John Król z Filadelfii, a koncelebrowali zaproszeni biskupi oraz księża obchodzący srebrny jubileusz kapłaństwa.

Papież przyleciał z Poznania około godziny 17.40. Jego helikopter nadleciał inną trasą niż pozostałe – od strony kopalni „Wujek”, brutalnie spacyfikowanej 16 grudnia 1981 r. W trakcie nabożeństwa maryjnego Jan Paweł II poświęcił przyniesione kamienie węgielne dla budowanych kościołów i wygłosił homilię, w której nawiązał do encykliki *Laborem exercens*; kilka razy użył sformułowania „ewangelia pracy” i tak też zwykło się nazywać tę katowicką homilię. Znalazło się w niej wiele zdań o godności ludzkiej pracy, prawie do sprawiedliwej zapłaty oraz odpoczynku, a także o możliwości zrzeszania się w związkach zawodowych. Na zakończenie wspominał zmarłych ludzi pracy, tych, którzy stracili życie w wypadkach w kopalniach, oraz „tych, którzy niedawno zginęli w tragicznych wydarzeniach”.

Po nabożeństwie papież wraz z biskupem Bednorzem udał się do katedry na spotkanie z chorymi. Krótka modlitwa, przemówienie i indywidualne powitania chorych przez Jana Pawła II wypełniły kilkudziesięciminutową uroczystość. Na cześć Ojca Świętego muzycy Wielkiej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia i Telewizji wraz z chórem Filharmonii Śląskiej wykonali utwór Wojciecha Kilara *Victoria*, napisany specjalnie na czerwcową pielgrzymkę, a inspirowany słowami „Venimus, vidimus, Deus vicit”. Z katedry papież wrócił na Muchowiec, podziękował za gorące przyjęcie i około 21.00 – żegnany tradycyjnym „Sto lat” – odleciał do Częstochowy.


Według sprawozdań przygotowanych przez katowicką Służbę Bezpieczeństwa w spotkaniu uczestniczyło około 900 tys. osób, natomiast strona kościelna liczbę pielgrzymów szacowała na 1,5 mln. Uroczystość zabezpieczało ponad 15 tys. funkcjonariuszy MO, SB i żołnierzy (na wszelki wypadek przygotowano też 14 wyrzutni gazów łzawiących i 22 armatki wodne) oraz 10 tys. członków służby porządkowej kościelnej, a także ponad 1,2 tys. osób ze służby medycznej. W ramach sprawy obiektowej „Zorza” w okresie poprzedzającym wizytę Jana Pawła II SB przeprowadziła ponad 900 rozmów ostrzegawczych z osobami znanymi z działalności opozycyjnej lub w inny sposób manifestującymi niechęć do władz. Zarekwirowano ponad 2,5 tys. ulotek i wydawnictw. Jako ciekawostkę można przytoczyć fakt, że SB wpłynęła na stronę kościelną w sprawie liczby darów wręczonych papieżowi: planowaną przez kurię trzynastkę odrzucono, ponieważ zanadto kojarzyła się z datą wprowadzenia stanu wojennego.

Oddziałowe Archiwum IPN w Katowicach przechowuje materiały wytworzone przez funkcjonariuszy SB w ramach sprawy obiektowej o kryptonimie „Zorza”, zawierające dokumentację z operacyjnego zabezpieczenia papieskiej wizyty. Dokumenty te noszą sygnaturę AIPN Ka 030/177 i są podzielone na sześć tomów. Zawierają m.in. zarządzenia, informacje o kontaktach władz z kurią, szczegółowe plany przebiegu uroczystości na Muchowcu i w katedrze, protokoły z porad, telekonferencji i posiedzeń, plany

zabezpieczenia wizyty, dane dot. komunikacji między jednostkami MO/SB oraz między funkcjonariuszami (łączność, hasła, oznakowanie), komunikaty i listy pasterskie biskupów, meldunki operacyjne i doniesienia TW, wykazy agentury według komend i wydziałów, a także wykazy (czasem dodatkowo charakterystyki) osób świeckich i duchownych, z którymi funkcjonariusze SB zamierzali przeprowadzić tzw. rozmowy profilaktyczne, opinie księży i świeckich po pielgrzymce na temat homilii, organizacji, frekwencji itp., informacje na temat panujących nastrojów, stenogramy wystąpień papieża i innych duchownych, dane dot. Centrum Prasowego oraz informacje uzyskane przez SB w toku perlustracji korespondencji.

Cennym uzupełnieniem ww. dokumentów są materiały wytworzone przez MO (m.in. opracowanie i zabezpieczenie trasy przejazdu papieża, wyznaczenie miejsc ewakuacji, wytyczne dla specjalnej grupy pościgowej) o sygnaturze AIPN Ka 784/1.

dr Anna Badura (Oddziałowe Archiwum IPN w Katowicach)

Polecamy portal tematyczny dotyczący wizyt papieża Polaka w Ojczyźnie w okresie 
PRL <https://pielgrzymki.ipn.gov.pl/>